

İSTANBUL MADEN VE METALLER İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

HİZMET İHRACATÇILARI BİRLİĞİ (HiB)

YAZILIM VE BİLİŞİM İHRACATI STRATEJİ ÇALIŞTAYI SONUÇ RAPORU

SONUÇ RAPORUNU HAZIRLAYANLAR

Hizmet İhracatçıları Birliği Yazılım ve Bilişim Komitesi

ÇALIŞTAY RAPORUNU HAZIRLAYANLAR

DOÇ. DR. DENİZ YENGİN

DOÇ. DR. AND ALGÜL

DR. AYTEN ÖVÜR

TAMER BAYRAK

20 KASIM 2018

İSTANBUL

Giriş

Ülkemizin 2023 yılı hedefleri kapsamında, hizmet ihracatını 150 milyar dolara taşıma doğrultusunda, hizmet ticaretine ilişkin sektör bazlı vizyon ve stratejiler hazırlanması, sektörün döviz kazandırıcı faaliyet gelirlerinin artırılması amacıyla, Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB) organizasyonunda hizmet sektörünün alt sektörlerinden biri olan **Yazılım ve Bilişim Hizmetleri**'ne yönelik olarak **20 Kasım 2018** tarihinde İstanbul'da Dış Ticaret Kompleksi'nde "**Yazılım ve Bilişim İhracatı Strateji Çalıştayı**" gerçekleştirilmiştir. Hizmet İhracatçıları Birliği, hizmet alanında ilk ve tek ihracatçı birliği olarak bünyesinde, Yolcu Hizmetleri, Liman İşletmeciliği ve Yer Hizmetleri, Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri, Yük Taşımacılığı ve Lojistik Hizmetleri, Turizm ve Seyahat ile İlgili Hizmetler, Yazılım ve Bilişim Hizmetleri, Sağlık Hizmetleri, Eğlence ve Kültür Hizmetleri, Eğitim Hizmetleri, Diğer İş Hizmetleri (Perakende, Gastronomi, Danışmanlık vb.) alt sektörlerini barındırarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Hizmet sektörünün 2017 yılı itibarıyla; 5.4 trilyon dolar, Yazılım ve Bilişim sektörünün 0.4 trilyon dolarlık büyüklüğe erişmiş olması tüm dünya ve ülkemiz açısından da bu sektörlerin önemini ortaya koymaktadır. 1980'den 2009'a kadar mal ve hizmet sektörü benzer bir artış oranına sahip olmasına rağmen son on yılda, yani 2009'dan günümüze, hizmet ihracatının yıllık büyüme oranı mal ihracatının üç katı olmuştur. 2004 ve 2014 arasında dünyada Yazılım ve Bilişim ihracat büyüklüğü de üçe katlanmıştır. Dünya genelinde hizmet ihracatında ortaya çıkan bu yükseliş, ülkemiz açısından da artan bir değer oluşturmaktadır. (*Trademap 2017*)

Hizmet sektörü altında yer alan yazılım ve bilişim sektörü kendi alanına özgü bir alan olması yanında, aynı zamanda diğer alanlarla da iç içe ilişkili olan bir alanı karşımıza çıkarmaktadır. Bu sebeple gerçekleştirilen çalıştayan çıkacak sonuçlar yalnız yazılım ve bilişim sektörünü değil, bütün sektörlerimizi ilgilendirmektedir. 2023'te hedeflenen 150 milyar dolar hizmet ihracatı stratejisi yanında 500 milyar dolarlık mal ihracatı stratejisinin, ülkemizin önümüzdeki yıllarda kalkınmasındaki bütün aktörleri de etkileyecek sonuçlar doğurması muhtemeldir.

Yazılım ve bilişim sektörü, ülkemiz sanayisi başta olmak üzere iletişim, ulaştırma, enerji, alt yapı gibi birçok sektörün gelişimine ivme kazandıran lokomotif bir sektördür. Bu yönüyle yazılım ve bilişim sektörü ülkemizin gelişmesine katma değer, istihdam yaratma gibi konularda doğal bir kaldıraç görevi üstlenmektedir. Dünyadaki trendleri takip etmek ve küresel rekabetten geri kalmamak adına ülkemizde yerli ve milli yazılım üretiminin geliştirilmesi, teşvik edilmesi ve koruma altına alınması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin 2023 vizyon ve hedeflerine ulaşabilmesinde sektör zor ve önemli bir görev üstlenmektedir. Günümüzde değişen küresel ihtiyaçlara yaratıcı çözümler sunmak, yeni teknolojiler üreten ve kullanan, güvenilir, uluslararası standartlarda yerli ve milli yazılımlar üretebilmek sektör açısından önem arz etmektedir.

Yazılım ve Bilişim İhracatı ile ilgili tanıtım ve markalaşma, mevzuat, devlet destekleri ve teşvikler, AR-GE'nin ticarileştirilmesi ve ürünleştirme, ihracatın finansmanı ve ihracatçıları birliği yapılanması gibi konuların görüşüldüğü söz konusu çalıştayda sektörün karşı karşıya olduğu sorunlara çözümler sunulması amaçlanmıştır. Söz konusu çalıştaya 90 sektör temsilcisi

ve paydaşı katılım göstermiş olup, sektörün karşılaştığı temel sorunlar tespit edilerek, çözüm önerilerinin oluşturulması ve bu önerilerin ilgili kurumlara iletilmesi amaçlanmıştır.

Bu sebeple, çalıştayımız sırasında, sektörün karşılaştığı sorunların tespitini kolaylaştırmak amacı ile sektör temsilcileri ve paydaşlarının çalışma alanlarına göre tercih ettikleri konu başlığı altında görüşlerini dile getirebilecekleri 6 paralel oturum gerçekleştirilmiştir.

1. **Tanıtım ve Markalaşma** ana başlığında 2 farklı masada oturum gerçekleştirilerek, oturum sonuçları birleştirilmiştir.
2. **Mevzuat** ana başlığında tek masada oturum gerçekleştirilerek, oturum sonuçları belirlenmiştir.
3. **Devlet Destekleri ve Teşvikler** ana başlığında 2 farklı masada oturum gerçekleştirilerek, oturum sonuçları birleştirilmiştir.
4. **ARGE'nin Ticarileştirilmesi ve Ürünleştirme** ana başlığında 2 farklı masada oturum gerçekleştirilerek, oturum sonuçları birleştirilmiştir.
5. **İhracatın Finansmanı** ana başlığında 2 farklı masada oturum gerçekleştirilerek, oturum sonuçları birleştirilmiştir.
6. **İhracatçılar Birliği Yapılanması** ana başlığında tek masada oturum gerçekleştirilerek, oturum sonuçları belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen ana başlıklar için masa oturumlarında seçilen moderatör ve raportörler eşliğinde katılımcı sektör üyelerinden, güncel durum tespitleri, buna bağlı iyileştirme önerileri ve sorunla ilişkili aksiyon alması beklenen kurum ve kuruluşların belirlenmesi talep edilmiştir. Aşağıdaki tabloda ilgili ana konu başlıkları altında tespit edilen sorunlar, final raporunda durum tespitleri, soruna dair katılımcıların oluşturdukları çözüm önerileri ve çözüme katkı sunması beklenen kurum ve kuruluşlar belirtilmiştir. Çalıştay süresince, katılımcıların raporlara eklemeyi önerdikleri ek görüş ve öneriler alınmış ve bahse konu olan görüş ve öneriler, oturum çıktılarının ardından raporun sonuna eklenmiştir.

Konu	No	Tespit	Öneri	İlgili Kurumlar
1-Tanıtım ve Markalaşma	1.1	Markalaşmada Firma kültürü eksikliği	Firmalara pazarlama ve markalaşma konusunda mentorluk, danışmanlık ve eğitimler verilmelidir.	Hizmet İhracatçıları Birliği
	1.2		Firmaları ihracata daha fazla motive etmek ve yabancı pazarlardaki potansiyeli göstermek gerekmektedir. İhracat yapmasa da sektördeki her firma global rekabetçi olmalıdır.	Hizmet İhracatçıları Birliği
	1.3		STK'lar yardımıyla belirlenen büyüme potansiyeli olan firmalara HİSER aracılığıyla uzun süreli tanıtım ve markalaşma eğitim ve danışmanlık desteği verilmesi gerekmektedir.	Hizmet İhracatçıları Birliği, Ticaret Bakanlığı
	1.4	Yurtdışı pazarda ilişki geliştirme beceri eksikliği	Fuarlar, nokta odaklı toplantılar düzenlemek (matchmaking)	Hizmet İhracatçıları Birliği, STK'lar Türkiye Ticaret Merkezleri
	1.5		Firmaların özel konularda seçilmiş ülkeler için ihtiyaç belirleme, ülke alışkanlıkları, ilişki noktaları ve rekabet koşulu, teşvikler ve ülke engelleri konusunda desteklenmesi.	Hizmet İhracatçıları Birliği, STK'lar Türkiye Ticaret Merkezleri
	1.6		TTM'lerin aktif olarak kullanılması.	Hizmet İhracatçıları Birliği
	1.7		Ticaret Bakanlığı'nın Hizmet İhracatçıları Birliği'nin alt gruplarına yönelik olarak veri sağlaması.	Ticaret Bakanlığı
	1.8		Yeşil pasaport alımının kolaylaştırılması.	Ticaret Bakanlığı
	1.9		Şirketlerin yurtdışı pazara girerken ihtiyaç duyduğu finansman ve ürünün ülkeye adaptasyonu yatırımların eksikliği	Yurtdışı teşvik programlarının tanıtılması ve artırılması. Yazılım firmalarının Turquality programına kabul edilmesinin kolaylaştırılması
	1.10	Toplu etkinlik – Kümelenme – yurt dışı etkinlikleri	Yurt dışında TTM'lerde, belli konular üzerinde ürün tanıtımları ve seminerlerin yapılması	Hizmet İhracatçıları Birliği Türkiye Ticaret Merkezleri
	1.11		Türkiye'nin Bilişim imajına yönelik tanıtım kampanyalarının yapılması	Ticaret Bakanlığı
	1.11	Kamuda kullanılan yazılımların marka ve ticari değerinin olmaması	Kamudaki mevcut ya da geliştirilecek çözümlerin marka haline getirilip, özel şirketler tarafından yurtdışına pazarlanması.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi
1.12	Ürün altyapısındaki eksiklikler (Eldeki ürünlerin hedef pazarın ihtiyaçları için hazır olmaması ve söz konusu ürünün danışmanlık ve	Firma çalışanlarının dil ve teknoloji konularında yetkinliklerinin artırılması için teşvik edilmesi, üniversite-sanayi işbirliğinin artırılması gerekmektedir.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı	

Konu	No	Tespit	Öneri	İlgili Kurumlar
		pazarlamasını yapacak olan insan kaynağımızın özellikle dil ve teknoloji konularındaki eksiklikleri).		
2-Mevzuat	2.1	Firma ve Ürün Envanter eksikliği	Ticaret ve Sanayi odalarına kaydını yaptıran firmaların, her yıl ürün envanterini de sunmaları istenmeli. Bu bilgiler, yurt içi ve dışı sorgulamaya açık olmalıdır	Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	2.2	Yazılımın mal olarak tanımlanmamasından dolayı desteklerdeki eksiklik	Yazılımın mal olarak tanımı, ilgili bakanlıkların STK lar ile çalışması ile tamamlanmalı	Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı STK (TBD, YASAD vb.)
	2.3	Yerli malı tebliğinin yazılım sektörüne uyumsuzluğu	Bakanlıklar, yerli katkı oranı formül hesaplaması kriterlerinin sektöre uygun olarak yenilemeli ve KİK (Kamu İhale Kanunu) kanununa yansıtılmalı	Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı STK (TBD, YASAD vb.)
	2.4	"Startup" Firmalar yetersiz kaynak sebebi ile nitelikli eleman çalıştıramıyor	Ticaret kanununda, özel bir ortaklık statüsü ile şirketin sadece gelirlerine ortak edilebilen bir yapı kurgulanmalıdır. İsrail ve Amerika örnekleri incelenmeli	Ticaret Bakanlığı
	2.5	Yazılım Sektör Kapasitesinin ve hacminin zayıflığı	İthalatta offset anlaşmaları ile yazılım sektörü desteklenmelidir.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	2.6	Yazılım firmalarının ürettiği ürünlerin ticari değer olarak kabulü	Üretilen yazılımların lisans ve teliflerinin teminat olarak kullanılabilmesi için değerlendirme sisteminin oturtulması	Kültür ve Turizm Bakanlığı Ticaret Bakanlığı
	2.7	Turquality kriterlerinin ve desteklerinin Yazılım sektörüne uyumlandırılması	Yazılım firmaları, az çalışan ve az cirolardan çok hızlı yüksek cirolara çıkabilirler, desteklere küçükken ihtiyaçları daha fazladır. Turquality esnetilerek yazılımcılara uyumlu hale getirilmeli	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	2.8	Teşvik ödemelerinin yavaşlığı	Teşvikler, avans gibi baştan başlayarak verilmeli. Geriden gelmesi etkinliğini azaltıyor.	TÜBİTAK KOSGEB
	2.9	Teşviklerde Yazılımcılara uyumsuzluklar mevcut	Yazılımcıların, evden, dışarda, esnek saatlerde çalışmasının teşviklere yansıtılması	TÜBİTAK KOSGEB
	2.10	Yazılım ve hizmet ihracatının gümrükte fiziksel mal tanımı ile tanımlanmaya çalışılması	Yazılım ve Hizmet ihracatının diğer fiziksel mal ihracatlarından ayrıştırılması, uzmanlaşmanın sağlanması ve basitleştirilmesi	Ticaret Bakanlığı

Konu	No	Tespit	Öneri	İlgili Kurumlar
	2.11	Destek Almış ARGE Projeleri bilinmediğinden, mükerrer ARGE'ler yapılabilmekte, ARGE'ler ticarileşmemektedir.	ARGE Desteği almış projelerin bir portal üzerinden yayınlanması sağlanıp, ihtiyaç duyulması durumunda ticarileşmesine destek olunmalıdır. 2 yıl içinde ticarileşmeyen yazılımlar açık kaynak haline döndürülmelidir.	TÜBİTAK KOSGEB Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	2.12	Yabancı ülkelere pazarlama yapılanması oluşturmak için personel, konaklama ve ulaşım giderleri destekleri yetersiz	Mevcut mevzuat iyileştirilmeli, desteklere ulaşım kolaylaştırılmalı. Personel, konaklama ve ulaşım giderleri destekleri artırılmalı. Yurt dışında tam zamanlı çalışan personelin maliyeti desteklenmeli	TÜBİTAK KOSGEB Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	2.13	Ticari yerli eşdeğerleri var iken, yabancı yazılımların alınması, özel statülü kurumlarca ihalesiz projelere bağlanması	Envanter çalışması sonucunda bu listede var olan ürünler, açık ihale ile yerli firmalardan temin edilmeli. İhale kanunundan muaf kurumların ihalesiz iş almalarına düzenleme getirilmeli.	TÜBİTAK KOSGEB Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
3-Devlet Destekleri ve Teşvikler	3.1	Destek ve Teşviklerle ilgili süreçlerin iyileştirilmesi	Teşvikler sürelerinin yenilebilir olması Ödemelerin zamanlı yapılması Teşvikler konusunda bilgilendirme ve rehberlik yapılması	TÜBİTAK KOSGEB Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı İMMİB
	3.2	Yeni destek ve teşvik mekanizmalar ihtiyacı	Açık Kaynak üzerinde çalışan firmalara destek verilmesi Saat, mekan, bordro konularında esneklik getirilmesi Nitelikli eleman desteği kapsamında lise ve üniversite öğrencilerinin aday yazılımcı olarak desteklenmesi	TÜBİTAK KOSGEB
	3.3	Ticaret Bakanlığı desteklerinin İMMİB'e geçmesiyle oluşan süreç sıkıntısı	Değerlendiren uzman sayısının artırılması Sürecin bir portal aracılığı ile online olarak yapılması	Ticaret Bakanlığı İMMİB
	3.4	Bilişim üreticilerine mal üreticilerine verilen desteklerin de verilmesi, ancak bilişim sektörünün farklılıklarının gözütılması.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında bilişim sektörü için ayrı bir bölüm oluşturulması. Bilişim firmalarına vergi resmi harç istisnasının genişletilmesi	Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	3.5	2015/8 Kapsamında personel desteğinin geliştirilmesi	Sadece mobil uygulamalar ve oyunlar için verilmektedir	Ticaret Bakanlığı
	3.6	Turquality kriterlerinin Bilişim ve Yazılıma uygun hale getirilmesi	Turquality destekleri günümüzde çok önemli ve değerlidir. Bilişim ve yazılım firmalarımız için bu kriterlerin daha kolaylaştırıcı hale getirilmelidir.	Ticaret Bakanlığı TİM

Konu	No	Tespit	Öneri	İlgili Kurumlar
4-ArGe'nin Ticarileşmesi ve Ürünleştirme	4.1	Yazılım ve Bilişim politikasına odaklanmış merkezi bir kamu biriminin bulunmaması	Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu tarafından Türkiye'de tüm sektörleri kapsayacak Bilişim Politikası ve Bilişim Yol haritasının oluşturulması.	Cumhurbaşkanlığı Bilim Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
	4.2	Uluslararası Standartlara Uyum Sağlanması	Standartların bilinirliğinin artırılması	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TSE
	4.3	Ürünleştirmede uzmanlaşmış işgücü eksikliği	İlkokuldan itibaren yazılım eğitimi verilmesi	MEB
			Üniversitelerde ürünleşme konusunda eğitim	YÖK Üniversiteler Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	4.4	Teşviklerin sadece ArGe'ye ve prototipe yönlendirmesi, pazar bilgisi ve müşteri ihtiyaçlarının ürünleşmenin parçası olmaması	ArGe desteklerinin yanında, ürünleşme destekleri planlanmalı, bu destekleri sektörle ilgili STK ve Kamu kuruluşları yönlendirmeli, yatırımcılar da ürünleşmeyi destekleyecek şekilde yönlendirilmeli.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teknoparklar ve ArGe Merkezleri Melek yatırımcı STKları
	4.5	Ekosistemler oluşturularak, firmaların birbirleri ile tanışma ve birlikte çalışmaları desteklenmeli	Bilişim/Yazılım çözüm envanterinin çıkartılması, ortak çözümler, ortak ihracat	TİM, DEİK, STK'lar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Cumhurbaşkanlığı Dijitalleşme Ofisi KOSGEB, TÜBİTAK
4.6	Yurtdışı ülkelerde oluşan talepler ve ihaleler farklı platformlar üzerinden takip edilmekte bu da sektör firmalarının kaynaklara ulaşımını kısıtlamaktadır.	Yurtdışı Ticaret Ataşeliklerin hizmet verdikleri ülkelerdeki ihale ve ihtiyaç taleplerini girebilecekleri bir online platform oluşturulması ve firmalarının bu platform üzerinde ihale detaylarına ulaşabilmeleri sağlanmalıdır	Dışişleri Bakanlığı Ticaret Bakanlığı	
5-İhracatın Finansmanı	5.1	Hizmet Sektörünün İhtiyaç Duyduğu İhracatın Finansmanı Kredilerine Erişimde Zorluklar	Düzenli Bilgilendirme toplantıları yapılması ve Eximbank dışındaki bankaların da ihracatın finansmanına yeter kaynak ayırması	Ticaret Bakanlığı KGF Eximbank Diğer bankalar
	5.2	Bankaların Eximbank için verdikleri teminat mektuplarında uygulanan nakit blokajların yüksekliği	Kamu bankaları başta olmak üzere verilen teminat mektuplarındaki nakit blokaj oranlarının makul seviyelere çekilmesi, yükümlülüklerini düzenli bir şekilde yerine getiren firmalara pozitif ayrımcılık uygulanması	Ticaret Bakanlığı KGF Eximbank Diğer bankalar
	5.3	Teknoloji geliştiren ve ihraç eden firmalara verilen destek ve	Verilecek desteklerde ön finansman olması ve hibelerde artış kaydedilmesi	Ticaret Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı

Konu	No	Tespit	Öneri	İlgili Kurumlar
		hibelerin çok yeterli olmaması	halinde ihracat artışına olumlu katkı yapacaktır	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜBİTAK
	5.4	İhracat öncesi faaliyetlerin finansmanında yaşanan sıkıntılar	Firmaların ihracat öncesi satış ve marketing faaliyetlerine yönelik verilecek teşvik ve destekler ihracatı olumlu etkileyecektir	Ticaret Bakanlığı TİM
	5.5	İhracat yapan firmalar için yabancı ülkelerde yapılanmalarını kolaylaştıracak desteklerin yetersizliği	Teknoloji ve hizmet ihracatı yapan firmaların yurtdışında organizasyonel yapılanmaları oldukça önemli bir gereksinimdir. Buna yönelik teşvik ve destekler uygulamaya alınmalı/genişletilmelidir.	Ticaret Bakanlığı TİM
	5.6	Özellikle yazılım ihracatı yapan firmaların zaman zaman çeşitli donanım ve lisansları ithal etmeleri gerekmektedir. Buradaki süreçler zorlu ve maliyetli olmaktadır.	Yazılım ihracatı yapan firmaların yurtdışından getirmek zorunda oldukları donanım ve lisansların vergilendirilmesi ve prosedürü konusunda kolaylık sağlanması ar-ge çalışmalarını da destekleyecektir.	Ticaret Bakanlığı
	5.7	Yazılım ve hizmet ihracı ile diğer mal ihracatlarının ayrıştırılmaması, yazılım ihraç eden firmaların işlerini zorlaştırmaktadır.	Yazılım ihracı diğer mal ve hizmetlerin ihracından farklı usul ve esaslara bağlanmalı. Mal ihracından ayrıştırılmalı. Yazılım ihracına özel hükümler ve düzenlemeler ile burada yaşanan sıkıntılar azaltılmalıdır.	Ticaret Bakanlığı
6-İhracatçılar Birliği Yapılanması	6.1	Bilişim sektörü diğer sektörlerden önemli farklılıklar gösterdiği için, ayrı bir birliğe ihtiyaç duyulmaktadır.	Hizmet İhracatçıları Birliği bünyesindeki yazılım ve bilişim ihracatı belli bir büyüklüğe ve olgunluğa ulaştıktan sonra Yazılım ve Bilişim İhracatçıları Birliği-BİB'in kurulması değerlendirilmelidir.	Ticaret Bakanlığı TİM
	6.2	Birlik gelir modelinin oluşturulması. Son düzenlemeler, hizmet sektörü için sadece yıllık aidat toplanmasını ve bu aidatın da asgari brüt ücretin 1 ile 5 misli arasında olması şeklinde limitledi.	İhracat gelirinden pay alınabilmesi için düzenleme gereklidir. Alt ve üst limitler esnetilmelidir	Ticaret Bakanlığı, Türkiye İhracatçıları Meclisi Hazine ve Maliye Bakanlığı
	6.3	TTM yapılanmalarında bilişim sektörünün ihtiyaçlarının karşılanması.	Dijital pazarlama ve CRM altyapısı kurulmalı, Üye sinerjisi yaratılmalı, eleman desteği sağlanmalı, satış ve pazarlama eğitimleri verilmeli	TİM, TİM AŞ, TTM

Ek Görüş ve Öneriler

- Yazılım envanteri için birliklerin, STK'ların işbirliği yapması gereklidir. Bir çatı kuruluşu gereklidir. Bu MEB veya YÖK ile işbirliğiyle de yapılabilir.
- Dış ticaret mevzuatında bilişime özgü bir konu var; Telif hakkı meselesinin hallolması ve teminat bedeli yerine geçmesi gerekmektedir. Eximbank kredisinin de bilişime uyarlanması ve telif hakkının teminat gibi değerlendirilmesi gerekmektedir.
- TTM (Türkiye Ticaret Merkezleri) etkinliklerinin artırılması gerekmektedir.
- Yazılım ve bilişim ihracatı belli bir büyüklüğe ve olgunluğa ulaştıktan sonra Bilişim İhracatçılar Birliği-BİB'in kurulması değerlendirilmelidir.
- TÜBİTAK teşviklerinde dönüş süreçlerinin daha hızlı gerçekleşmesi gerekmektedir.
- İMMİB'de süreçlerin takibi için online portalın geliştirilmesi gerekmektedir.
- Açık kaynak kod yazılımları için özel teşvik mekanizmalarının getirilmesi gerekmektedir.
- Turquality kriterlerinin kolaylaştırılması gerekmektedir.
- Sektör içinde iletişim ve sinerji, projeler ve teşvikler hakkında şeffaf bilgilendirme gereklidir.
- Yazılımların devletin yerine özel sektör tarafından yapılması gerekmektedir.
- Envanter, firmalar için oldukça önemlidir. Bu anlamda firmalar arasındaki iletişimi sağlamak adına portalların önemi büyüktür.
- Bilişim ile uğraşan kesim sanayici mi, hizmet ihracatçısı mı konusunda net tanımlara sahip olmalıdır.
- Sanayici olarak kapasite değerlendirmesi için yeni ve sektöre uygun kriterlere ihtiyaç duyulmaktadır.
- İyi firmalara markalaşma desteği, global rekabette başarılı olmaları için gereklidir. STK'lar da bunu yapabilir. Devlet ile birlikte STK'lar da devreye girmelidir.
- Ürün/mal olarak gösterilememesinden dolayı yazılım bir hizmet olarak tanımlanmaktadır. Gümrüğe tabi olarak işlem yapılmasının önemi büyüktür. Bu konuda iyileştirme yapılması gerekmektedir.
- Çalışanlarımızın yaratıcılığı için çalışanların çalışma saatleri esnek olmalıdır. Kapasite bağlamında bilişim sektörüne farklı bir yaklaşım oluşturulması gerekmektedir.
- STK'ların veri tabanına vakıf olması gerekmektedir. Yazılım komitesinin sektörden destek alması gerekiyor. STK'ların kesinlikle destek olması beklenmektedir.
- Sorgulanabilir ve erişilebilir bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Bu veri tabanına giriş ise zorunlu olmalıdır.
- HİB'e fazla yük verilmesinden kaçınılmalıdır. Bu bağlamda sektör bazında yetkili olan kurumların hangi görevlerden sorumlu olduğu net biçimde belirtilmelidir.
- Yazılım ve bilişim sektörüne yönelik net standartlar belirlenmelidir.
- Yazılım ve bilişim sektörünün elinde yazılım envanteri bulunmamaktadır. Herkes aynı şeyi tekrar tekrar yapmaktadır. BİB (Bilişim İhracatçıları Birliği) gibi bir yapı ile özel envanter içeriği oluşabilir. Birçok STK bulunmakta ancak hepsi aynı şeyi tekrar tekrar yapmaktadır. Bunun önlenerek zaman, enerji ve maddi tasarruf sağlanabilir.

Sonuç

Hizmet İhracatçıları Birliği, 24.03.2018 tarih ve 30370 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2018/3 sayılı Tebliğ ile İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (İMMİB) bünyesinde ve merkezi İstanbul'da olmak üzere kurulmuştur. Hizmet İhracatçıları Birliği 10 alt sektörde ihracata yönelik faaliyet göstermektedir. Bu sektörlerden birisi de yazılım ve bilişim hizmetleri sektörüdür. Yazılım ve bilişim hizmet sektörünün yapılanmayla ilgili, sektöre ilişkin gelişmelerin takibi, üyelik işlemleri, devlet yardımları, fuarlara katılım, istatistiki veri temini, sektörel ticaret heyeti ve alım heyeti organizasyonları tertip etmek gibi faaliyetlerin yanı sıra, hizmet sektöründe faaliyet gösteren ihracatçıların sorunlarının ve çözüm önerilerinin görüşüleceği bir platform oluşturmak amaçlanmıştır. Birliğin, ülkemizin 2023 hedeflerinden birisi olan 150 milyar dolar hizmet ihracatı hedefinin en önemli takipçilerinden biri olması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, sektörümüzün karşılaştığı sorunların tespiti ve çözümler sunulması amacı ile düzenlenen çalıştayın sonuçları, HİB'in takipçisi olacağı konuları belirlemek amacı doğrultusunda da önem arz etmektedir. Söz konusu çalıştay sırasında görüşülen tüm konular ve sektör temsilcilerinin ve paydaşlarının tüm önerileri bu raporda bir özet halinde sunulmuştur.

Yazılım ve bilişim sektörü çok hızlı bir biçimde büyümektedir. Buna ayak uydurabilmek için aynı şekilde çok radikal ve hızlı kararlar alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda eylem planlarının oluşturulması önem arz etmektedir. 1.5 ayda 160 üyeden 200 üyeye kadar artış gerçekleşmiştir. Hizmet İhracatçıları Birliğinin (HİB) toplam üye sayısının %30'u yazılım ve bilişim sektöründen oluşmaktadır. Bu noktada, yazılım ve bilişim alanındaki pozitif yöndeki gelişmelerle birlikte çeşitli sorunlar da ortaya çıkmaktadır. Hızlı büyümenin beraberinde getirdiği sorunlar bu çalıştayda tartışılmıştır.

Türkiye'de yazılım ve bilişim sektörünü kapsayacak bilişim politikası ve bilişim yol haritasının oluşturulması için Bilişim Bakanlığı kurulması gerekmektedir. Bu konuda sektörün gelişimini destekleyecek eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir. Bakanlık desteklerinin İMMİB'e geçmesiyle oluşan süreç sıkıntısını gidermek amacıyla da portal oluşturularak süreçlerin takibinin online yapılması gerekmekte ve geri dönüşler hızlandırılmalıdır.

Üniversiteler; yeni teknolojiler ve yeni sektörel ihtiyaçlar üzerine uzmanlaşmış iş gücünün yetiştirilmesi için teşvik edilmelidir. Yazılım konusunda ise ilkokuldan itibaren eğitim verilmesi ve "Yazılım Teknik Liseleri" yaygınlaştırılmalıdır. Yazılım ve bilişim firmalarının markalaşmada kültür eksikliğinin giderilmesi için mentorluk, iletişim danışmanlığı ve eğitimleri verilmelidir.

Uluslararası yazılım ve bilişim ticaretinde ilişki geliştirmedeki beceri eksikliğinden dolayı hedef pazara girerken, iş ortakları ya da potansiyel müşterilerle iletişim kurma ortamlarının sağlanması gerekmektedir. Türkiye'nin yazılım ve bilişim imajına yönelik tanıtım kampanyalarının artırılması sektördeki ihracatın gelişimine fayda sağlayacaktır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile ilgili STK'ların (YASAD, TBD, TÜBİSAD vb.) beraber çalışarak yerli katkı oranı formül hesaplaması kriterlerinin sektöre uygun olarak belirlenmesi ve KİK (Kamu İhale Kanunu) kanununa yansıtılması sağlanmalıdır. Geliştirilen yazılımların telif

haklarının Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tanıtımdan daha hızlı bir Şekilde belirlenmiŐ bir teminat karŐılıđında tescillenmesi ve korunması gerekmektedir.

Eximbank'ın sağladığı olanakların geliştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi, süreçlerin hızlandırılması yazılım ve bilişim sektörünün gelişimine katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Eximbank kredi limitleri firmaların ödeme performansına göre ayrıŐtırılabilir. Kredi skoru ödeme performansına bağlı olarak sürekli güncellenmeli ve kredi verilmesi kolaylaŐtırılmalıdır.

Hizmet olarak ifade edilen yazılım ürününün statüsünün deđiŐtirilerek mal/ürün olarak değerlendirilmesi gerektiği görüŐü ön plana çıkmaktadır. Yazılım ve hizmet ihracatının diğer fiziksel mal ihracatlarından ayrıştırılması, bu konuda uzmanlaşmanın sağlanması ve sürecin basitleştirilmesi gerekmektedir. Yazılım ve bilişim sektörü bağlamında bir bilgi envanterinin de oluşturulması ve buna bağlı veri tabanlarının geliŐtirilmesinin ihtiyaçı söz konusudur.

Sektörün ihtiyaçı olan nitelikli istihdam için öngörülen terminolojilere bağlı olarak sınıflandırmaların yapılması gerekmektedir. Örneğin niversite eğitim sürecinde bulunan öğrencilerin bu alanda geliŐiminin sağlanabilmesi için "Aday Yazılımcı" gibi unvanlarla staj yapmaları ve bunların sürdürülebilir desteklerle nnn açık olması gerekmektedir. Nitelikli eleman çalıŐtırılabilmesi için hisse opsiyonu (Stock Option) mevzuatının Türk Ticaret Kanununa dahil edilmesi (Amerika, İsrail vb. Ülkelerin rnek mevzuatı) gerekmektedir.

Türkiye'de üretilen yazılımların öncelikle yerli tüketimde kullanılarak referans oluşturulması sayesinde ihracatın gerçekleşmesi kolaylaŐacaktır. Bu bağlamda ihracat yapacak olan firmaların yurt dışındaki pazar payları da artacaktır.

Yabancı yazılım firmalarının kamu alımlarında girdi lisans maliyetlerine satış bedelinin %50'sinin altında girdi maliyeti olarak gsterilmemeleri sağlanmalıdır. Yurtdışı Ticari AtaŐelerin hizmet verdikleri ülkelerdeki ihale ve ihtiyaç taleplerini girebilecekleri bir online platform oluşturulması ve Türk firmalarının bu platform üzerinde ihale detaylarına ulaşabilmeleri sağlanmalıdır.

Tüm bu sorunlar bir araya geldiğinde, ülkemizin hedeflediği hizmet ihracatı hedefine ulaŐabilmek için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyduğu alıŐtay raporundan çıkarılabilecek en önemli sonuçlardan birisidir. Dolayısıyla yazılım ve bilişim alanındaki yatırımların nnn açılması için burada belirlenen tespit ve önerilerin geleceğe katkı sağlayacağı inancındayız. Bu raporda sunulan önerilerin konuyla alakalı tüm kurum ve kuruluŐlara iletilmesi, yazılım ve bilişim hizmetleri ihracatının artırılması için önemli adımların belirtilmiŐ olması dolayısıyla büyük önem arz etmektedir. Raporun muhatabı olan tüm paydaŐların ise, gerekli değerlendirmeyi yaparak, belirtilen öneriler doğrultusunda geri dönüş sağlamaları, süreç ve mevzuat iyileŐtirmeleri hususunda ise gerekli adımları atmaları beklenmektedir.

EK 1.

HİZMET İHRACATÇILARI BİRLİĞİ (HİB)
YAZILIM VE BİLİŞİM İHRACATI STRATEJİ ÇALIŞTAYI

Tarih: 20 Kasım 2018 Salı, Saat: 09:30-16:30

Yer: Dış Ticaret Kompleksi, Şehit Ömer Halisdemir Konferans Salonu, Çobançeşme Mevkii,
Sanayi Caddesi Yenibosna / İSTANBUL

Program Akışı

09:30 - 10:00 Kayıt

10:00 - 10:30 Açılış Konuşmaları

Sn. S. Armağan VURDU / Genel Sekreter

Sn. Kamil ORMAN / Komisyon Başkanı

Sn. Fatih AYDIN / Ticaret Bakanlığı

HİB Tanıtım Sunumu / Genel Sekreterlik

10:30 - 13:00 Strateji Çalıştayı (1. Kısım)

Moderatör (Doç. Dr. Deniz YENGİN), Çalıştay sürecine geçiş

1. Tanıtım ve Markalaşma
2. Mevzuat
3. Devlet Destekleri ve Teşvikler
4. AR-GE'nin Ticarileştirilmesi ve Ürünleştirme
5. İhracatın Finansmanı
6. İhracatçılar Birliği Yapılanması

13:00 - 14:00 Öğle Yemeği

14:00 - 16:30 Sonuç ve Raporlama (2. Kısım)

- Sonuç Rapor Taslağının Okunması

- Dilekler ve Kapanış